

TALABALAR IJODIY QOBILIYATINI SAN'AT DARSLARIDA RIVOJLANTIRISHDA INTERFAOL METODLARNING SAMARADORLIGI

Muzafarova Sanobar Murodullayevna

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” kafedrası o’qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada san’at ta’limida talabalar ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda interfaol metodlarning ahamiyati tahlil qilinadi. Maqolada loyihaviy mashg’ulotlar, guruh ishlari va raqamli texnologiyalar talabalarning kompozitsion fikrlash, vizual tafakkur va estetik qaror qabul qilish qobiliyatini oshirishdagi roli ko’rsatib berilgan. Shuningdek, pedagogik yondashuvlar talabalarning ijodiy salohiyatini shakllantirishda qanday samarali ishlashi batafsil yoritilgan.

Kalit so’zlar: san’at ta’limi, ijodiy qobiliyat, interfaol metodlar, loyiha mashg’ulotlari, raqamli texnologiyalar, pedagogik yondashuv.

San’at ta’limida talabalar ijodiy qobiliyatini shakllantirish zamonaviy ta’limning muhim vazifalaridan biridir. Talabalar rang, shakl, chiziq va kompozitsiya elementlarini uyg’unlashtirish orqali o’z tasviriy salohiyatini namoyon qiladi va ijodiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar va interfaol metodlar san’at darslarini samarali qilishga xizmat qiladi. Loyiha asosidagi mashg’ulotlar va guruh ishlari talabalarni mustaqil fikrlashga, muammolarni hal qilishga va natijalarni tahlil qilishga rag’batlantiradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar talabalarning vizual tafakkurini va estetik qaror qabul qilish qobiliyatini oshirishda muhim vosita hisoblanadi.

Pedagogning roli talabalarning ijodiy salohiyatini ochish, ularni yangi texnikalar va metodlarni sinab ko’rishga rag’batlantirishda katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada san’at ta’limida interfaol metodlar orqali talabalar ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning samarali usullari batafsil tahlil qilinadi.

San’at ta’limida talabalar ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda interfaol metodlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar muhim rol o’ynaydi. Talabalar rang, shakl, chiziq va kompozitsiya elementlarini uyg’unlashtirish orqali o’z tasviriy salohiyatini namoyon qiladi. Shu jarayonda ular ijodiy tafakkur, estetik qaror qabul qilish va mustaqil fikrlash ko’nikmalarini rivojlantiradi. Shu sababli, san’at darslarida interfaol metodlarni qo’llash talabalar ijodiy salohiyatini oshirishning samarali yo’li hisoblanadi.

Flipped classroom yoki teskarilangan darslar modeli talabalarni mustaqil o’rganishga va dars vaqtini amaliy mashg’ulotlarga yo’naltirishga imkon beradi. Bu

metod talabalarda ijodiy fikrlash, analitik qaror qabul qilish va o'z ishini baholash ko'nikmalarini shakllantiradi. Talabalar uyda nazariy materiallarni o'rganib, dars vaqtida amaliy loyihalarni bajaradi va guruh bo'lib muammolarni hal qiladi. Shu jarayon ularni mustaqil fikrlashga, ijodiy yechimlar izlashga va birgalikda ishlashga o'rgatadi.

Loyiha asosidagi mashg'ulotlar ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning samarali usullaridan biridir. Talabalar turli mavzular bo'yicha loyihalar yaratish, kompozitsion yechimlarni sinab ko'rish va rang kombinatsiyalarini qo'llash orqali vizual tafakkurini rivojlantiradi. Loyiha jarayoni talabalarni mustaqil qaror qabul qilishga, o'z ijodiy qarorlarini himoya qilishga va natijalarni tahlil qilishga rag'batlantiradi. Bu usul kompozitsion tafakkur, rang sezgi va estetik qaror qabul qilishni kuchaytiradi.

Raqamli texnologiyalar san'at ta'limida ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning ajralmas qismiga aylangan. Kompyuter grafikasi, virtual studiyalar va interfaol dasturlar yordamida talabalar turli rang, shakl va kompozitsion yechimlarni sinab ko'rishlari mumkin. Shu bilan birga, raqamli portfellar va onlayn baholash tizimlari talabalarga o'z ishlarini tahlil qilish, xatolarini aniqlash va natijalarni hujjatlashtirish imkonini beradi. Bu jarayon nafaqat texnik ko'nikmalar, balki analitik va estetik tafakkurni ham rivojlantiradi.

Interfaol metodlar talabalarni jamoaviy ishlashga va fikr almashishga rag'batlantiradi. Guruh mashg'ulotlari orqali talabalar turli yondashuvlar, texnikalar va rang kombinatsiyalarini o'rganadi, o'z ishlarini baholaydi va mustaqil ijodiy qarorlar qabul qilishni o'rganadi. Shu tarzda interfaol mashg'ulotlar individual va jamoaviy ijodiy salohiyatni rivojlantiradi, talabalarning ijodiy tafakkurini mustahkamlaydi.

Pedagogning roli ham katta ahamiyatga ega. O'qituvchi talabalarni yo'naltiruvchi va rag'batlantiruvchi sifatida ishlaydi, ular o'z ijodiy qarorlarini mustaqil qabul qilishlari va eksperiment qilishlari uchun sharoit yaratadi. Pedagogning tajribasi va metodik yondashuvi talabalarning ijodiy salohiyatini ochish, ularni yangi texnika va metodlarni sinab ko'rishga undashda muhimdir.

Psixologik omillar ham ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Talabalar motivatsiyalangan, erkin ijod qilish imkoniga ega va pedagog tomonidan qo'llab-quvvatlangan bo'lsa, ularning ijodiy salohiyati sezilarli darajada oshadi. Ijodiy faoliyatni rag'batlantiruvchi muhit talabalarda original va innovatsion ishlar yaratishga turtki beradi.

Baholash va qayta aloqa tizimi ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish jarayonida muhim hisoblanadi. Talabalar o'z ishlarini tahlil qilishi, xatolarni aniqlashi va yangi yechimlar izlashi orqali mustaqil fikrlash va ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini

rivojlantiradi. Shu bilan birga, doimiy feedback va konstruktiv tanqid talabalarning o'z ustida ishlashiga va ijodiy tafakkurini oshirishga yordam beradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlar, loyiha mashg'ulotlari va raqamli texnologiyalarni uyg'un qo'llash talabalarning ijodiy qobiliyatini samarali rivojlantiradi. Shu usullar kompozitsion fikrlashni, vizual tafakkurini va estetik qaror qabul qilishni sezilarli darajada oshiradi.

Natijada, san'at ta'limida interfaol metodlarni qo'llash talabalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Bu jarayon talabalarning texnik ko'nikmalarini, estetik didini va ijodiy qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi hamda ularni zamonaviy san'at muhitida muvaffaqiyatli faoliyat ko'rsatishga tayyorlaydi.

San'at ta'limida talabalar ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda interfaol metodlar, loyiha mashg'ulotlari va raqamli texnologiyalar asosiy vosita hisoblanadi. Ushbu yondashuvlar talabalarning mustaqil fikrlash, ijodiy qaror qabul qilish va natijalarni tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Pedagogning roli talabalarning ijodiy salohiyatini ochish, yangi texnika va metodlarni sinab ko'rishga rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega. Baholash va konstruktiv qayta aloqa tizimi talabalarning o'z ishini tahlil qilish, xatolarini aniqlash va yangi yechimlar izlash ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi.

Shu bilan birga, interfaol metodlar talabalarning kompozitsion fikrlashini, vizual tafakkurini va estetik qaror qabul qilish qobiliyatini sezilarli darajada rivojlantiradi. Bu esa ularni zamonaviy san'at muhitida samarali faoliyat ko'rsatishga tayyorlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavdirov S.A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatelnosti // *Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka*. – 2017. – №2. – S. 109–110.
2. Shavdirov S.A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // *Eastern European Scientific Journal*. – 2017. – №1. – S. 131–134.
3. Shovdirov S. Analyzing the Sources and Consequences of Atmospheric Pollution: A Case Study of the Navoi Region // *E3S Web of Conferences*. – EDP Sciences, 2024. – T. 587. – S. 02016.
4. Shavdirov S. Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology // *AIP Conference Proceedings*. – AIP Publishing LLC, 2025. – T. 3268. – №1. – S. 070035.

5. Shavdirov S.A. O'quvchilarda tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik jihatlari // *Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan)*. – 2017. – №6. – S. 15–21.
6. Shovdirov S.A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // *Inter Education & Global Study*. – 2024. – №1. – S. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // *Science and Innovation*. – 2023. – T. 2. – №B10. – S. 192–198.
8. Shavdirov S.A. Izobrazitelnomu i prikladnomu iskusstvu // *International Scientific Review of the Problems and Prospects of Modern Science and Education*. – 2018. – S. 84–85.
9. Shovdirov S. TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O'QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O'QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O'RGATISH // *Evrasiyskiy jurnal akademicheskikh issledovaniy*. – 2023. – T. 3. – №12. – S. 193–196.
10. Baymetov B.B., Shovdirov S.A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in the Process of Teaching Fine Arts // *International Journal on Integrated Education*. – 2023. – T. 4. – №3. – S. 60–66.